

Opvattingen van het college of burgemeester ex. artikel 33 Reglement van Orde. De griffie zorgt voor verspreiding. Beantwoording volgt zo snel mogelijk en in ieder geval binnen 4 weken.

Naam en fractie: Marije Wiss, PvdA
Datum indiening: 8 juni 2022
Datum antwoord: 5 juli 2022
Onderwerp: Aquathermie

Inleiding

In de transitievisie "Warmte en breder energiebeleid in de gemeente Gooise Meren" is als doelstelling geformuleerd: het CO₂ neutraal maken van de bebouwde omgeving.

70 % van het energiegebruik in onze gemeente is toe te schrijven aan woningen en alle plannen zijn gericht op het gasvrij maken daarvan.

Het doel om de CO₂ uitstoot in 2030 te halveren en in 2050 naar nul te brengen is voor onze gemeente en alle vastgoed eigenaren een bijzonder uitdaging.

Veel nutsvoorzieningen moeten vernieuwd en uitgebreid worden zoals de riolering, warmtenetten, verzwaring van elektriciteitsnet en de ontmanteling van gasnetten. Samen met het onderhoud van wegen, straten en pleinen is het daarom onvermijdelijk dat in iedere wijk de komende 20 jaar veel overheidsgeld geïnvesteerd moet worden. Planmatige aanleg in combinatie met onderhoudsplannen levert een miljoenenbesparing op, indien de uitrol integraal aangepakt wordt. Financieel kan op basis van een meerjarenvisie, geput worden uit het rioolfonds, de wegenonderhoudsfonds, en de subsidies "aanleg warmtenetten". Samenwerking met nutsbedrijven als Liander, Waternet, KPN etc. levert besparingen op door gezamenlijk werk uit te voeren. Samen aanbesteden betekent besparing op planvoorbereiding, tekenwerk, omgevingsmanagement, graafwerk, bestratingswerk en veel minder overlast voor bewoners. Nutsbedrijven noemen dit de "koppelkans". Verder bespaart het uitvoeren van herinrichtingswerken in de openbare ruimte veel herstel en renovatiewerkzaamheden in de nabije toekomst. De voor dat doel gereserveerde bedragen kunnen dan vrijvallen.

In de transitievisie warmte staan veel wijken genoemd met concrete oplossingen voor het CO₂-vrij maken. De bedoeling daarvan is dat de bewoners zich kunnen voorbereiden (alvast investeren in hun eigen woning) op de komst van nutsvoorzieningen zoals warmtenetten in hun wijk.

Maar is de gemeente zelf wel goed voorbereid op die aanlegplannen? Bestuurlijk wordt grote ambitie uitgesproken maar de ambtelijke vertaling daarvan in de uitvoering van gestarte projecten lijkt daaraan tegengesteld, gezien de voortgang.

Gevreesd moet worden voor het draagvlak voor en de geloofwaardigheid van dit project.

De Transitievisie warmte geeft richting aan plannen en oplossingen maar laat nog heel veel open, vandaar de onderstaande vragen:

1. Wanneer, hoe en in welke volgorde besluit de gemeente om wijken definitief van het gas af te sluiten?
2. Welke middelen zet de gemeente in de meerjarenbegroting om alle bovengenoemde processen in gang te zetten?
3. Is de 1 a 2 fte die nu genoemd staat voldoende?
4. Is de gemeente van plan om zelf investeringen te doen in nutsvoorzieningen (Kabels, leidingen, warmtenetten) en welke fondsen worden daar meerjarig voor aangewend?
5. Kan en wil de gemeente andere instellingen meerjarig subsidiëren en financieel steunen om de transitie mogelijk te maken? Denk aan woningbouw corporaties, energie coöperaties, VVE's etc.
6. Om de ondergrondse nutsinfrastructuur aan te passen is er een 20 jaren plan nodig om nieuwe aanleg en onderhoud te combineren en financieel te optimaliseren. Maakt de gemeente zo'n plan? En zo ja, wanneer kan dat plan aan de gemeenteraad worden voorgelegd?
7. Wat levert het combineren van nutsprojecten in de openbare ruimte ons procentueel aan concrete besparingen op in het rioolfonds, het wegefonds, en het fonds onderhoud openbare ruimte?
8. Gaan de totale begrootte onderhoudskosten voor onze gemeente in de komende jaren omhoog of juist omlaag?

9. Heeft dit gevolgen voor de rioolbelasting en de OZB?
10. Zijn er voor de energietransitie structurele aanpassingen in de organisatie nodig?
11. Gaat de gemeente haar inwoners actief ondersteunen bij het verduurzamen van de eigen woningen en bedrijfspanden? Zo ja, hoe dan en met welke middelen?
12. Gevreesd moet worden voor het draagvlak voor en de geloofwaardigheid van het project aquathermie Muiderberg. Hoe ziet u dit?

Antwoorden

- 1. Wanneer, hoe en in welke volgorde besluit de gemeente om wijken definitief van het gas af te sluiten?**

Voor elke wijk is in de TransitieVisie Warmte (TVW) een meest waarschijnlijke oplossing aangegeven. Deze oplossing dient voor elke wijk nader verkend en uitgewerkt te worden om te beoordelen of deze oplossing ook daadwerkelijk aan alle uitgangspunten voldoet en of de oplossing haalbaar is op technisch, financieel, organisatorisch en sociaal-economisch vlak.

De wijken die als eerste verkend gaan worden zijn wijken met een collectieve oplossing en/of wijken waar een bewonersinitiatief actief is. Deze wijken scoren hoog op het opgestelde afwegingskader opgenomen in de Kadernotitie Transitie Visie Warmte, zoals vastgesteld door de gemeenteraad in april 2021. Naast Muiderberg wordt er voor 2026 voor een tweede wijk een Wijk Uitvoeringplan (WUP) geschreven. Welke wijk dit wordt gaat blijken uit de verkenningen. Deze verkenningen gaan inzicht geven in wat er per wijk nodig is en daarmee ook inzicht geven in de haalbaarheid. Op basis hiervan bepalen we de volgorde. De gemeenteraad besluit op basis van een WUP op welk moment een wijk definitief aardgasvrij wordt.
- 2. Welke middelen zet de gemeente in de meerjarenbegroting om alle bovengenoemde processen in gang te zetten?**

Om invulling te geven aan de door de raad vastgestelde ambities zijn extra middelen nodig. Op dit moment wordt met de uitgangspunten van de TVW, RES, het coalitieakkoord en het rijksbeleid een overzicht opgesteld waarin ambities en de benodigde middelen inzichtelijk worden gemaakt. Dit document dient levert input voor de meerjarenbegroting op het onderdeel energietransitie. Hierin worden ook de door het rijk beschikbare middelen meegenomen voor zover bekend. Voor de behandeling van de begroting wordt u hierover geïnformeerd.
- 3. Is de 1 a 2 fte die nu genoemd staat voldoende?**

Op dit moment wordt er gekeken naar de benodigde capaciteit voor de energietransitie in Gooise Meren als geheel. Daarvoor is voor 2023 een aantal van 3 fte geraamd, oplopend naar 6 fte in 2026. Hiervoor is op dit moment nog geen ruimte in de begroting en dit maakt daarmee onderdeel uit van de bij vraag 2 genoemde notitie.
- 4. Is de gemeente van plan om zelf investeringen te doen in nutsvoorzieningen (Kabels, leidingen, warmtenetten) en welke fondsen worden daar meerjarig voor aangewend?**

De gemeente heeft geen (financiële) verantwoordelijkheid voor de aanleg en het onderhoud van de traditionele nutsvoorzieningen. Voor warmtenetten zijn gemeenten daarin zoekende. Vooralsnog hebben we geen plannen om zelf te investeren in warmtenetten. Als in de toekomst blijkt dat een gemeentelijke investering noodzakelijk is om de warmtetransitie voor onze inwoners haalbaar en betaalbaar te maken dan zouden we deze optie nader kunnen verkennen. In dat geval dient de raad hierover een besluit te nemen. De verwachting is dat in 2023 het nieuwe wetsvoorstel voor de Wet Collectieve Warmtevoorziening wordt aangeboden aan de Tweede Kamer, waarmee gemeenten meer mogelijkheden krijgen om hun regiefunctie m.b.t. de warmtetransitie in te vullen.

5. **Kan en wil de gemeente andere instellingen meerjarig subsidiëren en financieel steunen om de transitie mogelijk te maken? Denk aan woningbouw corporaties, energie coöperaties, VVE's etc.**
Het rijk stelt de komende jaren extra budget beschikbaar voor het ondersteunen van diverse partijen die een rol hebben in de energietransitie. Zo komen er middelen vanuit het rijk voor de woningcorporaties voor het verduurzamen van hun vastgoed. Ook voor particulieren komen er budgetten beschikbaar vanuit het nieuwe programma Versnelling Verduurzaming Gebouwde Omgeving. Een deel van deze middelen lopen via de gemeenten. Daarnaast werken wij nauw samen met de lokale energie coöperatie, die daar de afgelopen jaren subsidie voor heeft ontvangen.
6. **Om de ondergrondse nutsinfrastructuur aan te passen is er een 20 jaren plan nodig om nieuwe aanleg en onderhoud te combineren en financieel te optimaliseren. Maakt de gemeente zo'n plan? En zo ja, wanneer kan dat plan aan de gemeenteraad worden voorgelegd?**
Er is geen 20-jaren-plan voor de ondergrondse infrastructuur. De gemeente heeft namelijk geen zeggenschap over de plannen van partners als Liander en de woningcorporaties. Wel zien we voor onszelf een (regie)rol in het opzetten en faciliteren van een integrale samenwerking, zoals ook benoemd in hoofdstuk 7 van de TVW. Per wijk wordt een plan (WUP) gemaakt voor het aardgasvrij maken van deze wijk. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de technisch en financieel meest optimale oplossing, maar wordt ook rekening gehouden met andere factoren, zoals geplande grootschalig werkzaamheden of renovatieprojecten.
7. **Wat levert het combineren van nutsprojecten in de openbare ruimte ons procentueel aan concrete besparingen op in het rioolfonds, het wegenfonds, en het fonds onderhoud openbare ruimte?**
De combinatie van werkzaamheden, waarbij de aanleg van het warmtenet wordt gecombineerd met vervanging van het riool, levert een besparing op die ervoor zorgt dat het warmtenet betaalbaar wordt. De geraamde kosten voor riolering en onderhoud wegen blijven gelijk. Het rioolfonds is een "gesloten systeem", waarbij de kosten volledig worden gedekt vanuit de rioolheffing.
8. **Gaan de totale begrootte onderhoudskosten voor onze gemeente in de komende jaren omhoog of juist omlaag?**
In de begroting is een budget opgenomen voor onderhoud. Alleen de gemeenteraad kan besluiten om dit budget te verhogen. Eventuele extra onderhoudskosten zijn niet direct gerelateerd aan de energietransitie, maar wordt veroorzaakt door andere ontwikkelingen, zoals inflatie of opgaven rondom klimaatadaptatie.
9. **Heeft dit gevolgen voor de rioolbelasting en de OZB?**
De opbrengsten uit rioolbelasting mogen uitsluitend worden gebruikt voor onderhoud en vervanging van de riolering. Een eventuele stijging hiervan is niet direct gerelateerd aan de energietransitie. De tarieven voor OZB bepaalt de gemeenteraad zelf. Een verhoging van de OZB is op dit moment niet aan de orde.
10. **Zijn er voor de energietransitie transitie structurele aanpassingen in de organisatie nodig?**
De energietransitie is een omvangrijke transitie die alle afdelingen en alle onderdelen van de gemeentelijke organisatie raakt. Deze opgave vraagt om een integrale aanpak. Zie ook hoofdstuk 7 van de TVW. Hiervoor zijn er zeker organisatorische aanpassingen nodig. Ook dit maakt onderdeel uit van de in vraag 2 genoemde inventarisatie.

11. Gaat de gemeente haar inwoners actief ondersteunen bij het verduurzamen van de eigen woningen en bedrijfspanden? Zo ja, hoe dan en met welke middelen?

De gemeente biedt op dit moment via het Duurzaam Bouwloket, de duurzaamheidslening en de samenwerking met energie coöperatie WattNu al ondersteuning aan inwoners die aan de slag willen met het verduurzamen van hun woning. Met de middelen die beschikbaar komen vanuit het rijksprogramma Versnelling Verduurzaming Gebouwde Omgeving, kunnen we dit uitbreiden.

De energietransitie kan alleen gerealiseerd worden als we actief samenwerken met de inwoners en ondernemers. De gemeente neemt hierin een regierol. De komende periode gaat deze rol verder ingevuld en vorm gegeven worden. In de samenwerking met inwoners en ondernemers is energiecoöperatie Wattnu een belangrijke strategische partner. Naast middelen vanuit het rijk voor de aanpak van energiearmoede komen er op korte termijn er middelen vanuit het Nationaal Isolatieprogramma beschikbaar om de slecht geïsoleerde woningen aan te pakken. De vertaling van dit programma naar onze inwoners zal in samenwerking met Wattnu plaatsvinden zodra duidelijk is wat de voorwaarden van dit programma zijn.

12. Gevreesd moet worden voor het draagvlak voor en de geloofwaardigheid van het project aquathermie Muiderberg. Hoe ziet u dit?

De uitgangspunten voor het Warmtenet Muiderberg staan ondanks het niet verkrijgen van de rijksbijdrage nog steeds overeind. De positieve beoordeling en de reacties van de geconsulteerde experts geven ons het vertrouwen dat het een goed en uitvoerbaar project is.

Met het missen van de PAW-bijdragen hebben we wat tijd nodig om te onderzoeken hoe we het project kunnen voortzetten en de hiervoor benodigde financiële middelen kunnen vinden. Het uitgangspunt hierbij blijft de aanleg van een warmtenet op basis van aquathermie. Hierover zijn de inwoners van Muiderberg middels een brief geïnformeerd. Na de zomer hopen we de volgende stap te kunnen zetten. Uiteraard nemen we de bewoners hier weer in mee.